

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Teollisuuspolitiikka

JANNE HUOVARI
PUOLUSTUSVALIOKUNTA
29.4.2025

Uuden teollisuuspolitiikan nousu (1/2)

- Aidot tarpeet
  - Geopoliittinen kilpailu ja turvallisuuspolitiikka.
  - Vihreä siirtymä.
- Poliittiset tarpeet
  - Globalisaation ja teknologian muutoksen vaikutukset sekä populismi.
  - Kriisit.
- Uudet menetelmät ja tutkimus taloustieteessä.

Uuden teollisuuspolitiikan nousu (2/2)

Uudet haasteet ovat todellisia, mutta:

- Vihreää siirtymää edistettäisiin luultavasti paremmin muilla keinoin (tutkimuksen tukeminen ja hiilen hinnoittelu) ja teknologian kehitys pienentänyt tuen tarvetta (?).
- Geostrategisiin haasteisiin pitäisi vastata koko länsiblokkina ja keskittymällä oikeasti strategiaan aloihin.
- Tuilla ym. voidaan parantaa yhden alan kilpailukykyä, mutta ei yleensä koko talouden. Heikentävät markkinoiden toimintaa ja resurssit ovat muualta pois.

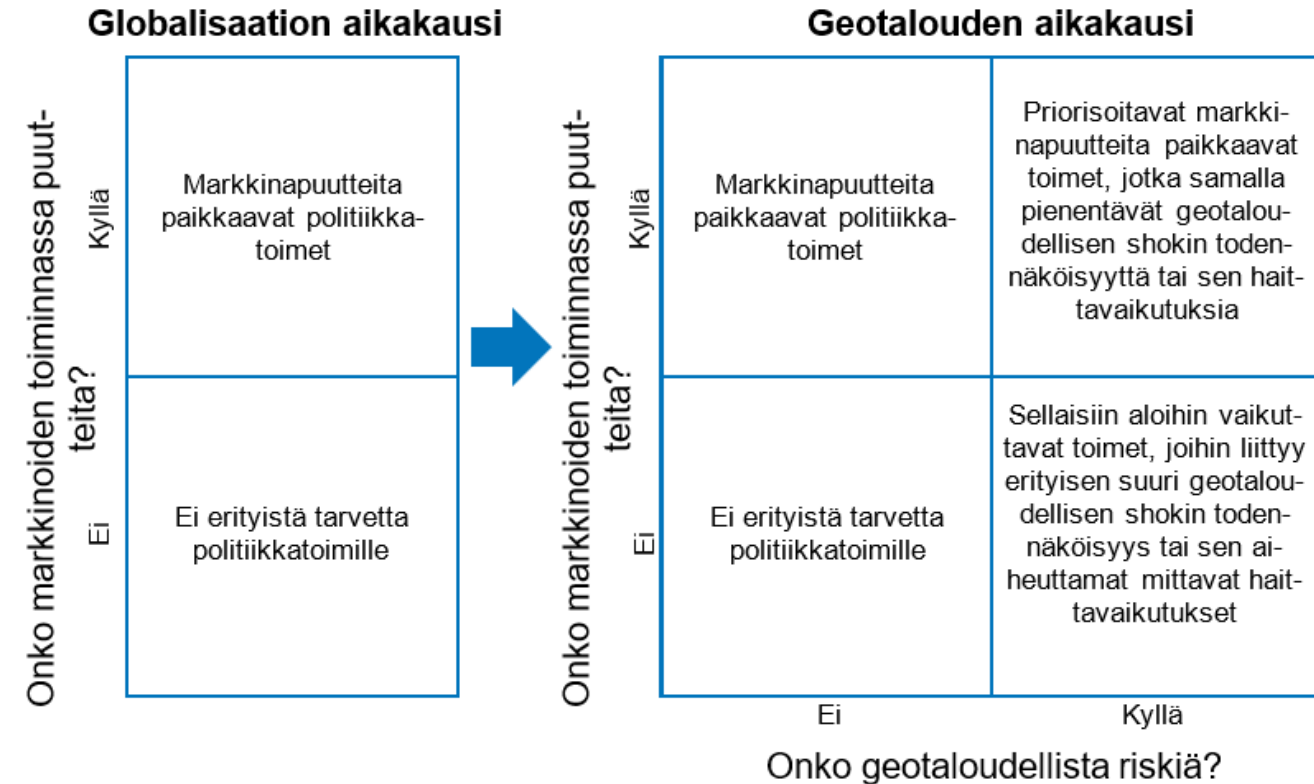
Kohdennetun teollisuuspolitiikan ja tukien perusteet

Markkinapuutteiden korjaaminen -
Positiivinen nettovaikutus talouteen
(tehokkailla toimilla):

- Ulkoisvaikutukset
- Koordinaatio-ongelmat
- Uusien teknologioiden tukeminen

Muut tavoitteet -
Nettovaikutus talouteen luultavasti
negatiivinen:

- mm. turvallisuus

Lähde: Ali-Yrkkö ja Kuusi, 2025.

Teollisuuspolitiikka

- Horisontaalinen – yleinen toimintaedellytysten parantaminen
  - Ei vääristä markkinoiden toimintaa. Voi parantaa koko talouden kilpailukykyä. Periaatteessa kannatettava ja ongelmat liittyvät käytännön toteutukseen ja resursseihin.
- Vertikaalinen – kohdennettu
  - Tuetaan tiettyä teknologiaa / alaa. Markkinoita vääristävää.
  - Ei paranna koko maan kilpailukykyä ellei selkeästi korjaa jotain markkinoiden ongelmaa.
  - Suorat, verotuet ja tullit
  - Kaupan rajoittaminen
  - Myös muita vähemmän ongelmallisia ja ehkä myös tehokkaampia välineitä
    - Räätelöity koulutus, tutkimus, infran rakentaminen, ym.
- Teollisuuspolitiikka vaikuttaa – mutta rajallisesti

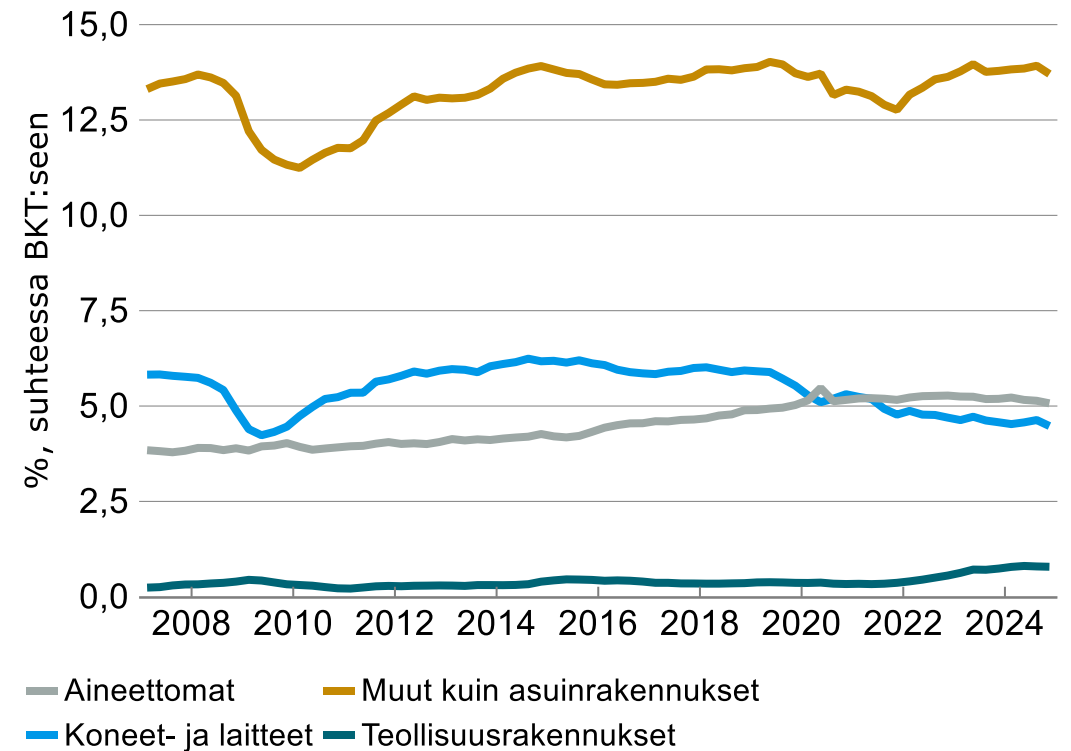
Tukien vaikutukset - USA

USA teollisuuden rakennusinvestoinnit

Lähde: BEA, Macrobond, VM

USA investointiaste, yksityiset

Lähde: BEA, Macrobond, VM

Investointien houkutteleminen Suomeen

- ”Suomi ei pienenä maana kykene vastaamaan suurten tukikilpailuun”
  - Yksittäisissä hankkeissa ei kykene, mutta suurilla mailla on myös suuremmat haasteet.
- Voittajan kirous
  - Tukikilpailun kohteena olevilla aloilla saattaa pian olla ylitarjontaa.
  - Uuden teknologian ensimmäiset soveltajat eivät monesti ole menestyjiä.
  - Jos investoinnin edellytyksenä on suuri määrä julkista rahaa, onko hankkeen toteuttajan rahoitus ja suunnitelma kunnossa?

Teollisuuspolitiikka ja puolustusteollisuus

- Teollisuuspoliittisille toimille puolustusteollisuudessa on erityisen hyviä perusteita.
- Myös siellä toimille täytyy kuitenkin pystyä esittämään uskottavasti ja läpinäkyvästi todellinen tarve ja politiikkatoimen kyky ratkaista käsillä oleva ongelma.
- Selonteko: ”Kohdennettujen julkisten toimenpiteiden tulee ratkaista tehokkaasti joku tunnistettu ongelma, joka ei ratkea yksityisten markkinoiden toimesta.”

Kolme kysymystä:

1. Jos teollisuuspoliittinen toimi on vastaus, mikä ongelma sillä ratkaistaan?
2. Miksi tämä ongelma ei ratkea ilman politiikkatoimia eli yksityisten markkinoiden toimin?
3. Mikä olisi tehokkain tapa ratkaista ongelma?

Lähde: Ali-Yrkkö, Kuusela, Kuusi (2024)

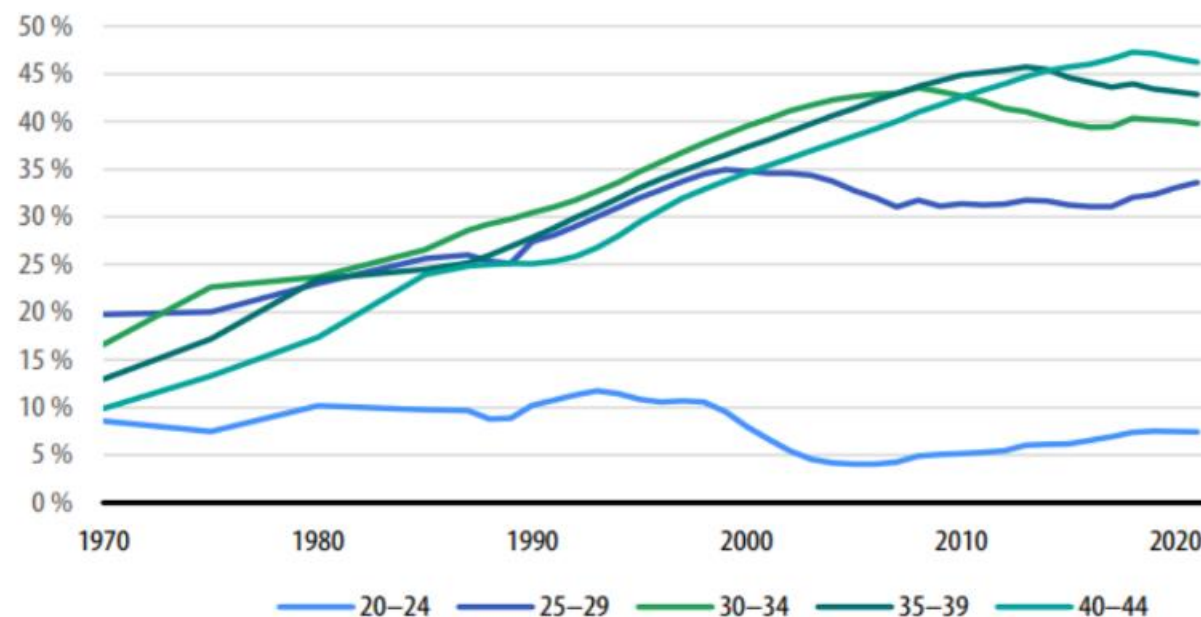
T&K-rahoituksen kohdentaminen

- Kohdentaminen teknologioihin edellyttää tietoa:
  - Teknologian menestymismahdollisuuksista
  - Suomen tulevasta suhteellisesta edusta teknologiassa.
- Haastavaa → Rahoituksen hajauttaminen, myös uusille aloille. Riskin sietäminen.
- Pidä huolta kilpailun toimimisesta ja ole valmis luopumaan epäonnistumisista.
- Tuki pitäisi osata kohdentaa innovaatiokapasiteetiltaan parhaisiin yrityksiin. Hankkeille, joista tietoa ja osaamista leviää myös muille.
- T&K edellyttää osaavan työvoiman tarjontaa ja vahvaa perustutkimusta.

Tulevan talouskasvun keskeinen haaste on korkeasti koulutetun työvoiman pula

- Nuorten koulutustason nousu on pysähdyksissä ja jäänyt huomattavasti jälkeen vertailumaista.
- Ilman koulutuksen lisääntymistä ja koulutettujen maahanmuuttoa Suomen inhimillinen pääoma kääntyy laskuun.
- Koulutetun työvoiman saatavuudesta voi muodostua este T&K-toiminnan lisäämiselle.
- Näkyy jo nykyään koulutetun työvoiman tarjonnassa ja palkkakehityksessä.

Korkea-asteen tutkintojen osuus ikäluokittain

Lähde: Kalenius.

Suomi osana EU:n teollisuus- ja valtiontukipolitiikkaa

- EU:n kilpailukykyongelmat syytä ratkaista (pääosin) muilla keinoin.
- EU-tasolla perusteltuja:
  - Geopoliittiset ja (osin) vihreään siirtymään liittyvät toimet.
  - Osin (mahdollisesti) innovaatioihin liittyvät.
- EU-tason säilyttävät toimet Suomen kannalta erityisen haitallisia.
- Heikkouksien kääntäminen vahvuuksiksi:
  - Valtioiden keskinäinen kilpailu tehokkaiden käytäntöjen löytämiseksi.
  - Turvaverkot ja sääntely vähentävät riskejä ja parantavat riskiottokykyä. Pohjoismainen yhteiskuntamalli on ollut innovatiivisuudeltaan ja tuottavuudeltaan hyvä.

Tarvittavat toimet kotimaisen arvonlisän ja jalostusarvon kasvattamiseksi

- Ensisijaisena välineenä tulisi olla hyvin toimivat markkinat ja markkinaratkaisujen hyödyntäminen.
- Julkisen vallan pitää tuottaa tehokkaasti julkishyödykkeitä (koulutus, tutkimus, infra) sekä paikata markkinapuutteita (mm. T&K, ympäristöongelmat).
- Teollisuuspolitiikan tulee olla tarkoituksenmukaista, ja se tulisi kohdentaa ongelmiin, joita markkinat eivät pysty tehokkaasti ratkaisemaan.
- Kohdennetulla teollisuuspolitiikalla voidaan saada lisää investointeja ja tuotantoa siellä mihin se kohdennetaan, mutta resurssit ovat pois muualta ja se saattaa heikentää koko talouden tehokasta toimintaa.
- Teollisuuspolitiikassa on myös käytettävissä muita välineitä kuin tuet, ja ne saattavat olla tehokkaampia, edullisempia ja vähemmän ongelmallisia.